

Milyen a Bauhaus plakáton?

GONDOLATOK A BAUHAUS 100 KIÁLLÍTÁS JUNIORDÍJAS ALKOTÁSÁRÓL

Mi történik, ha az európai modernizmus egyik meghatározó épülete, Johannes Itten színelmélete és egy kis formatan találkozik a grafikus tervezőasztalán? Miben egyesülhettek volna a vasbeton-építészet vívmányai a színek transzcendens nyelvét és a geometriai formákat kereső zenei akkordokkal? A két világháború között talán Walter Gropius egyik kiáltványának címlapján, ma pedig egy kiállítás plakátján. A plakát alkotója Olajos Mária Csenge, aki munkájáért a Pesti Vigadóban rendezett *Bauhaus 100* című kiállításon juniordíjat kapott.

A dessau alma mater emblematikus épülete mellett a plakát megidézi a Bauhaus oktatásában kiemelkedő szereppel bíró szín- és formatant, az iskola forradalmi hatását a vizuális kommunikáció és a tipográfia területén. A felsoroltak azonos médiumban való megidézésére és értelmezésére az adott kor művészeti trendjeinek integrálásában jeleskedő és a technikai újításokra érzékeny plakát műfaja ezért különösen alkalmasnak mutatkozik.

A manipulált fotó a Johannes Itten-i koloruniverzumban jelenik meg. A központban magasodó épület mintha csak ebben a percben nőtt volna ki a képtér aljából, a felvétel beállításának szögéből keletkezett csúcs pedig egészen a képtér „egét” uraló monumentális sárga égitestig nyújtózkodik. A piros atmoszféra az üveglablakokon is tükröződik, az átlós kompozíció dinamikáját az azonos színű körvonalak rajza teszi még hangsúlyosabbá.

A három síkforma bauhausi „szentháromsága” játékosan és nem direkt módon illeszkedik a képi környezetbe: a formák és színek interakciói a plakáton nem csupán letisztult vizuális elemek eseti párosításai, hanem sokkal inkább a hangulatteremtés eszközei. A négyzet az épület konstrukciójában, az építészeti elemekben és a kontúrozó vonalrajz szögletességében, a kör a gigászi nap és a Kandinszkij szín- és formatanát is idéző kék hold alakjában, míg a háromszög a ceruza hegyének formájában jelenik meg. A ceruza művészi eszköz és hagyományosan a tervezés és a design reprezentációs jelképe, ezért jelenléte a képen egyben a szuverén alkotó kézjegyé is. A plakát alkotója ugyanakkor újrarajzolja

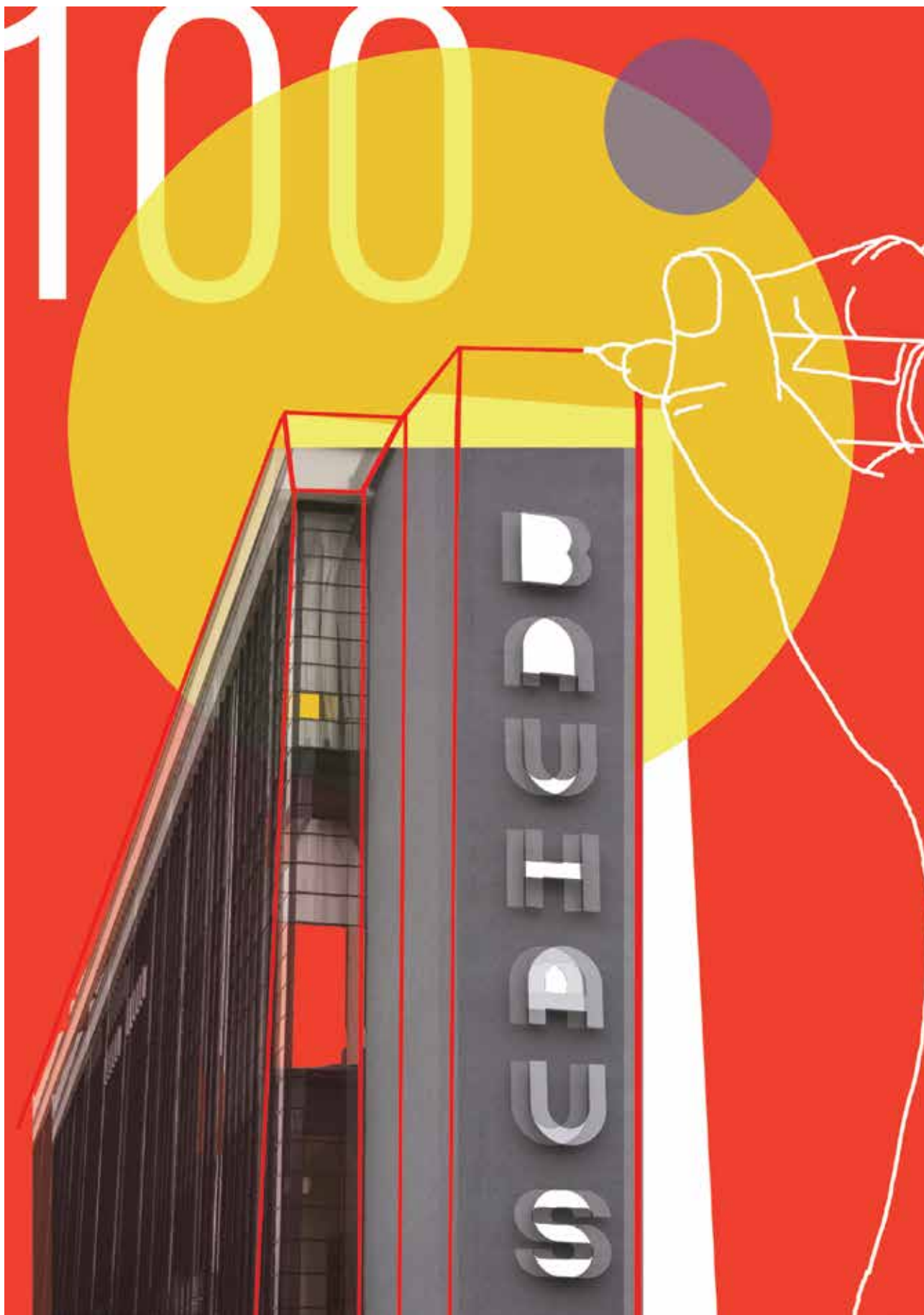
az épületet, a kontúrokkal kijelöli, azaz megerősíti a Bauhaus eszméinek fontosságát és időtállóságát – a kép terébe való beavatkozással egyértelműen állást foglal annak szellemisége mellett.

A húszas években ugyanezzel a primer művészi eszközzel tervezte meg Herbert Bayer az *Universal* betűtípust és a dessau iskola homlokzatainak feliratát is. A lehető legegyszerűbb geometriai formából építkező betűcsalád megtervezésére törekedett, amely végleg búcsút intett a betűtalpaknak, és szó szerint teret adott az egyes alakzatok szabadabb érvényesülésének. Bár az *Universal* bejárta a világot, és napjainkban is számos tervező merít belőle inspirációt, a Bauhaus felirat – változó idők, eszmék, trendek áramlatainak makacsul ellenállva – elidegeníthetetlen részévé vált a mozgalomnak és az iskolának.

A plakáton használt felvételen a felirat szinte lebeg, elemelkedni látjuk a vasbeton felülettől. Összecsúsznak a fizikai betűk és árnyékok, ahogy maga a hordozó épület is életlennek hat a tökéletesen fedő, tiszta színek vagy a jubileumi „100-as” felkiáltójel-szerű társaságában. Bár az életlenség lehetne feledésre utaló motívum vagy egyszerűen az esemény retrospektív jellegét hangsúlyozó képi jel, itt mégis olyan grafikus elemnek számít, ami térhatást képez, megtöri és plasztikusabbá teszi a plakát-kép sík dimenzióit.

Olajos Mária Csenge plakátja ikonikussá vált princípiumok és eszmék tiszta formáiból építkező alkotás, a bauhausi ideák sajátos montázsa. A tervezői elgondolás jól értelmezhetően jelenik meg a kész plakáton, megfelelően alkalmazza a műfajban rejlő adottságokat – és ha lehetőséget kapna, minden bizonnyal látványos színfoltja lehetne az utcának is. És bár szó szerint rajta hagyta kézjegyét, a plakátból még hiányzik egy személyesebb állásfoglalás, az alkotó karakteresebb jelenléte, ami az újabb és újabb kiállításokon ezer közül is felismerhetővé teszi majd munkáját.

SZŐNYEG-SZEGVÁRI Eszter
művészettörténész

OLAJOS Mária Csenge: Bauhaus 100 | Mária Csenge OLÁJOS: Bauhaus 100 | 2019, vegyes technika, digitális print, 100x70,7 cm